

Yh Yrkeshögskolan

YRKESHÖGSKOLEUTBILDNING

Medicinsk sekreterare

Kristinehamn

DIGITALISERAD VÅRD

–

vård via app

Examensarbete 35 poäng

Våren 2020

Sammanfattning

I vårt samhälle är tekniken en stor del av vår vardag och så även inom sjukvården. Mitt fokus var att ta reda på hur man går tillväga när man får vård via en vårdapp, vilka som sökt den här sortens vård, varför man valde just vårdapp, vilka symtom man sökte för och kostnaden för patienten och hemregionen.

Allmänheten fick svara på en enkät kring sitt användande av vårdappar. Av 229 stycken svar var det ungefär hälften, 121 stycken, som svarade att de inte hade provat någon vårdapp och resterande hade antingen provat det en eller flera gånger. Tillgänglighet och smidighet var starka skäl till användandet. Några vanliga åkommor som man hade sökt för var olika hudåkommor såsom prickar men också allergi, feber, hosta och magsjuka bland annat. Receptförskrivning är också en anledning. Själva enkäten delades med hjälp av Facebook och skulle ge svar på mina frågor, enligt ovan. Jag sökte också källor som kunde ge ytterligare svar på mina frågor. Intresset för ämnet väcktes efter jag själv hade använt mig av en vårdapp i ett ärende gällande min dotter och jag efteråt fick höra att det togs pengar från våra skattemedel till detta. Det ville jag veta mer om.

Kostnaden för regionerna avgörs av patientavgiften, som växlar mellan 0-250 kr beroende på vilken region de har avtal med. Avgiften varierar lite mellan regionerna men ligger på cirka 500 kr/besök.

Mina egna åsikter om vårdappar, informationstillgänglighet och eventuella risker (nu och längre fram) som jag ser det finns också med i det här arbetet.

Innehållsförteckning

Inledning.....	1
Bakgrund	1
Syfte och frågeställningar.....	2
Metod	2
Resultat.....	3
Enkäten.....	3
Frågeställningen	9
Diskussion och slutsats.....	11
Anledningar för användandet	12
Bristfällig information.....	12
För lättillgängligt.....	14
Litteraturförteckning	15
Artiklar	15
Bilder.....	15
Bilaga	1
Min enkät ”Digitaliserad vård – vård via app”.....	1
Bekräftelsemeddelande:	3

Inledning

Digitaliserad vård är något som ökar i popularitet och det är ett ämne som är ganska omdiskuterat och högst relevant. Kvällen före min dotters tredagars läger med sin nya högstadieskola, när hon började sjuan i augusti förra året, fick hon utslag som vi inte kände igen. Vårdcentralen hade stängt för dagen och det kändes absolut inte som ett fall för akuten. Eftersom jag inte kände mig säker på att jag kunde skicka iväg henne med gott samvete så frågade jag om det var någon vän eller bekant som visste vad det kunde vara med hjälp av sociala medier. Flera stycken misstänkte vattkoppor och jag blev mer osäker ju fler kommentarer jag fick. Sedan fick jag också tips om KRY, som är en av de mest kända vårdapparna. Tack vare läkarens hjälp kunde jag skicka iväg dottern på lägret utan att behöva oroa mig för att hon skulle vara smittsam och därmed få en dålig skolstart. Vi var båda nöjda med vården och det var dessutom lätt och smidigt. Kort senare fick jag veta att det kostar hemregionen pengar varenda gång som man ringer till någon vårdapp. Det var därför jag valde det här ämnet, för att få mer kunskap om hur det verkligen fungerar ekonomiskt, för att ta reda på mer om hur andra använder sig av vårdappar och om de är lika omedvetna som jag om att det tillkommer kostnader som man inte ser vid en första anblick.

Bakgrund

En vårdapp är en sorts digitalisering som erbjuder patienter vård via sin smartphone eller dator. Man behöver inte uppsöka någon plats utan man kan ringa hemifrån, från jobbet eller sommarstugan till exempel. För att använda den här tjänsten laddar man ner den app som man tänkt sig använda och sedan loggar man in med hjälp av BankID. Där får man sedan skriva in information om vem man är och varför man söker vård och så erbjuds man en vårdgivare (läkare, sjuksköterska, psykolog med flera) som passar just det ärendet. Själva ”besöket” sker via videosamtal. Man kan också få recept

utskrivet, antingen ett helt nytt recept eller receptförnyelse samt att de kan beställa blodprover. Privata vårdappar är populärt och bara under senaste åren har det kommit flera nya. Några av de största är KRY, Min Doktor och Doktor.se.¹

Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att ta reda på mer om hur det fungerar med privata vårdappar. Den faktiska kostnaden som gäller för både patienter och regioner, hur andra ser på det här med vårdappar och hur det används i vardagen. Hur medvetenheten ser ut kring kostnaden för regionerna, och i slutändan skattebetalarna, är jag också nyfiken på och vill därför ta reda på hur många som känner till att den kostnaden existerar. Eftersom jag upplever att det inte är så lätt att hitta information om det här ämnet när man bara gör en snabb sökning så vill jag fördjupa mig i ämnet.

Mina frågeställningar är:

- Hur fungerar det med privata vårdappar?
- Vilka använder sig av vårdappar?
- Varför använder man sig av en vårdapp?
- Vilka symtom söker man för?
- Vad kostar det?

Metod

Jag valde att göra en liten litteraturstudie och en enkätundersökning (enkätfrågorna, se bilaga 1).

Innan jag publicerade enkäten för allmänheten konsulterade jag min lärare och fick lite goda råd. Sedan provade jag den först på några familjemedlemmar och vänner/bekanta i en pilotstudie så att jag kunde se

¹ KRY (u.å.) "Så fungerar det", <https://www.kry.se>. Hämtad 15 maj 2020.

hur enkäten fungerade. Om det hade varit några konstigheter så hade jag haft möjligheten att justera det innan den spreds vidare till allmänheten.

Sedan skickade jag ut enkäten via Facebook med frågor rörande privatpersoners användning kring privata vårdappar. De grupper jag publicerade enkäten i var ”Vi som studerar till vårdadministratör/medicinsk sekreterare”, ”Mammor United”, ”Sommarbäbisar 2017”. Jag delade den också via min egen Facebooksida och skrev att de gärna fick sprida enkäten vidare. Med enkätlinken medföljde mitt missivbrev:

”Jag läser till vårdadministratör/medicinsk sekreterare, sista terminen, och som examensarbete har jag valt att skriva om digitaliserad vård och skulle bli så glad om ni ville hjälpa mig genom att svara på min enkät gällande vårdappar såsom Kry, Doktor.se m.fl. Helt anonymt! Tack på förhand 😊”.

Tanken var att jag skulle sammanställa svaren med hjälp av en del diagram så att det blir lättöverskådligt och mer intressant att läsa. För att få svar på mina frågor rörande kostnaderna sökte jag information om ämnet via artiklar och internetsidor som kunde ge mig mer kunskap kring ämnet och för att jag skulle kunna presentera lite bakgrundsfakta till dig som läsare.

Jag har använt mig av Google och sökord: ”vårdappar kostar”, ”kostnad nätläkare”, ”nätdoktor”, ”nätdoktorer”,

Resultat

Enkäten

Jag har fått så mycket som 229 svar på mitt ”Google Formulär” och jag blev tvungen att stänga ner innan det kom in fler svar, så det inte skulle bli allt för svårt att sammanställa svarsresultaten. Samtidigt uppskattar jag lite fler svar eftersom jag tycker att det säger mer om hur användandet faktiskt ser ut om en större mängd personer har svarat på frågorna och inte bara några enstaka.

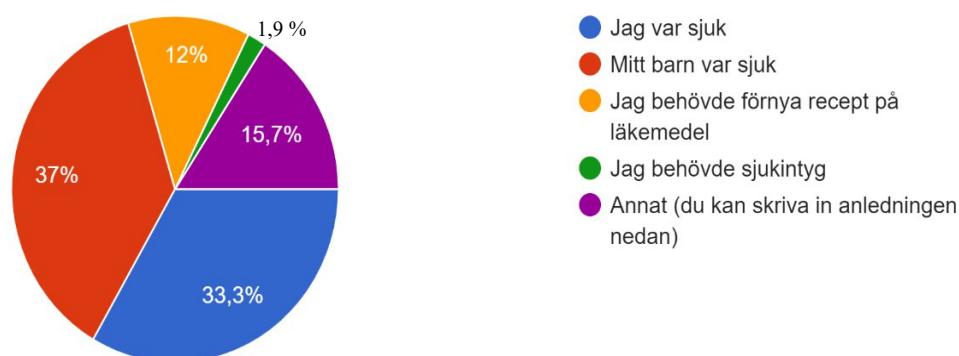
De som svarat nej på första frågan kan hoppa vidare till fråga 7 och 8, utan att besvara frågorna emellan. Vill de så har de också möjlighet att besvara nummer 9 men det är en frivillig tilläggsfråga. Ingen av frågorna i enkäten är tvingade i övrigt. Resultaten från de svar som har inkommit från enkäten visar:

1. *Har du sökt vård via någon privat vårdapp?* 229 svar.

Lite mer än hälften av deltagarna har svarat nej på den här frågan.

Uppdelningen mellan de som använt någon vårdapp en gång, eller flera gånger, är väldigt jämn det är endast några extra röster på det sistnämnda.

2. *Vad var anledningen till att du kontaktade de?* 108 svar.

Tillägg: Om man svarat annat på fråga 2, se bilden.

19 stycken har skrivit in egna svar:

Nästan hälften har skrivit in flera anledningar, till exempel att de kontaktat dem i flera ärenden eller att både de själva och barnet/barnen var i behov av vård eller läkemedel. Det var någon som hade behövt både läkemedel och rådgivning till en annan familjemedlem vid samma ”besök”, medicin för att skjuta på mensen har också angetts som kontaktorsak av flera personer. Här är några exempel till:

”Skrev examensarbete i ämnet och ville skapa mig en uppfattning.”

”Sonen 4 år stoppa godis i näsan”

3. *Varför valde du digital vård istället för att söka vård på plats?*

107 svar fick jag på den här frågan.

Tillägg till fråga 3: Om man svarat annat på frågan, se bilden.

49 svar. För en person passade alla alternativen in. Resterande anledningar är sådant som de själva har skrivit in för att de inte ansåg att något av alternativen passade, eller att det var flera anledningar men endast ett svar kunde anges: Smidigare och snabbare än att kontakta vården på sin hemort. Att väntetiderna på plats är för långa, telefontiderna slut och att det är lättare att nå fram till vårdapparna. Någon enstaka var nyfiken och ville prova på det. Det var flera som ansåg att de inte hade fått någon (eller inte rätt sorts) hjälp på plats och vände sig då till en privat vårdapp. När man är på jobbet eller ute och reser och blir sjuk eller om man behöver recept så är det smidigare att kontakta digitaliserad vård än sin egen vårdcentral tyckte flera stycken. Åkommor som är smittsamma eller att man varit i för dåligt skick för att ta sig ut var också några vanliga anledningar. Man söker för en åkomma som inte kräver någon medicinsk undersökning och har därmed inget behov av någon fysisk kontakt. En person svarade att hen vände sig dit för att det var kostnadsfritt. Behov av sjukintyg var det ett fåtal som svarade också.

”Visste vad jag behövde och ville inte slösa tid på att ta mig till vc”

”Vårdcentralen var stängd eller hade inte ordnat vad de lovat.”

”Vi fick inte komma till vc pga vattkoppor och dem hade ingen tele tid till läkare”

”Smidigt att fota och få skada dokumenterad.”

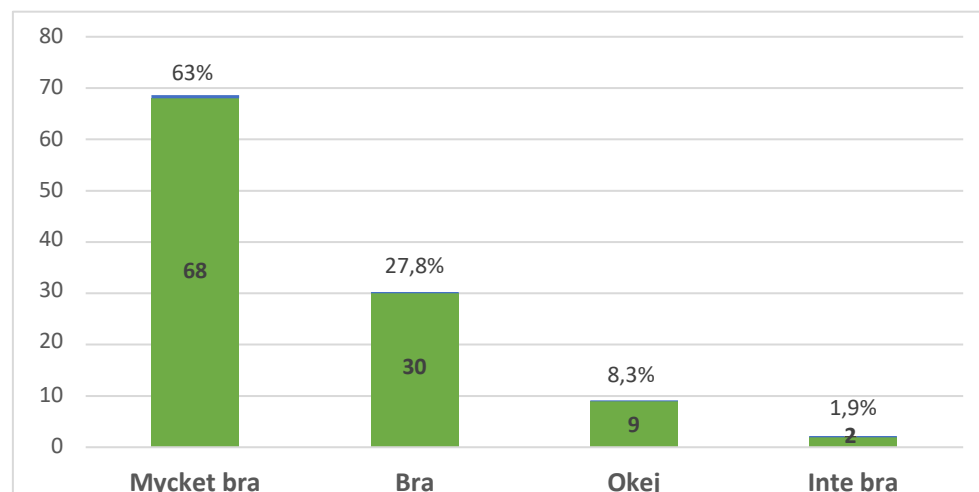
4. *Vilken åkomma sökte du för? Skriv ditt svar nedan (om flera svar skriv dem med komma emellan)*

Det kom in 99 svar men totalt 189 orsaker till varför man sökt vård. Det vanligaste som uppgetts är olika typer av hudåkommor liksom prickar/utslag såsom vattkoppor, bältros, brännskada, sår, akne, eksem och bett.

Förkylningssymtom är också vanligt förekommande: hosta, feber samt halsont. Behov av läkemedel (både nytt recept och receptförnyelse) urinvägsinfektion, magsjuka och psykiska åkommor såsom ångest eller depression uppgavs också som anledningar.

5. *Hur var bemötandet?*

Totalt kom det in 108 av 229 svar då de som svarade nej på första frågan inte behövde svara på mer än första, sjunde samt åttonde frågan.

6. *Har du/kommer du att vända dig dit igen?*

26,9 procent av de 108 som svarade på den här frågan uppgav att de har vänt sig dit fler gånger och att de är nöjda med konceptet, så mycket som 46,3 procent säger sig vara beredda att vända sig åter vid behov. 20,4

procent vill hellre träffa en fysisk vårdgivare och 6,5 procent säger att de inte tycker om konceptet.

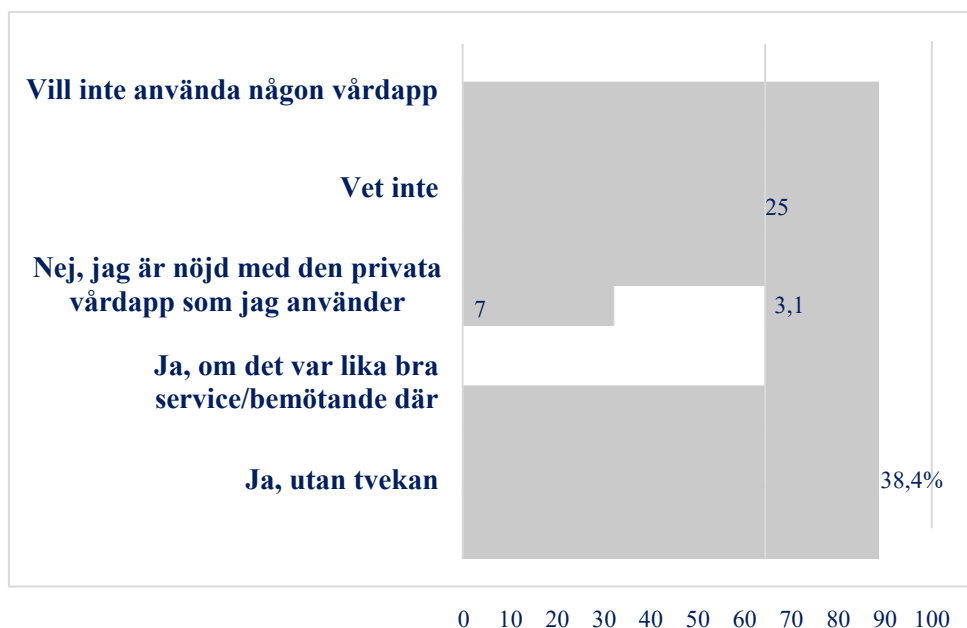
7. *Kostnaden för vårdappar är ungefär 100-250 kr/gång för patienten (beroende på vad man använder för tjänst och vilken vårdgivare man får kontakt med). Patientavgiften som regionen i din hemkommun står för är cirka 500 kr/besök, alltså är det vi skattebetalare som står för resten av kostnaden.*

Var du medveten om detta? Påverkar det ditt användande något?

Presenterat med flest till minst röster i antal:

84 stycken använder inte vårdappar på grund av det, 54 personer använder det endast när de inte ser något annat val, 32 stycken var medvetna om det men vill inte ändra sitt användande, 30 personer visste inte om det men trodde inte att det skulle förändra deras sätt att använda det, 21 personer uppgav att den upplysningen gjorde att de skulle dra ner sitt användande till akutfall och 8 stycken svarade att de skulle sluta använda det på grund av det.

8. *Om din region skulle börja använda sig mer av digital vård på liknande sätt skulle du då välja regionen före privata aktörer?*

9. *Något du vill tillägga?*

29 svar kom det in på den här frågan, här nedan presenterar jag några stycken. Flera av de som skriver är överens om att vårdappar behövs eftersom det är överbelastat i sjukvården, läkarna är utarbetade och har inte tid/ork att sätta sig in i den enskilda patientens problem anser några. Bättre bemötande, snabbare hjälp samt smidigt och lättillgängligt är det med digital vård tycker några. Bra på obekväma tider och vid tillfällen då man inte kan uppsöka vård på plats. Att man inte har fått hjälp på de premisser som reklamen har påvisat utan att man ändå blivit hänvisad till vårdcentralen är inskrivet. Bättre information angående hur det funkar med våra skattepengar och enklare att komma åt den informationen för patienterna var det ett fåtal som önskade också. En skriver att vårdcentralen tipsat hen om appar eftersom de inte hade möjlighet att ta emot hen. Två personer skrev att deras regioner har egna vårdappar. En annan saknade ett svarsalternativ med något i stil med att man inte visste det men inte heller använde sig av vårdappar. Nedan kommer några av kommentarerna som man skrev in:

- " Jag tycker ändå att kostnaden för regionen kan vara värd det för att avlasta primärvård i vissa avseenden. Bättre att de som är sjuka får hjälp snabbt på vårdcentral än att jag som behöver något mindre akut tar plats där."
- "Det är snålt med information kring dessa appar, många vet inte om att skattebetalarna får stå för notan. Sen är det även väldigt svårt att få ut sin journal (min klasskompis skrev sitt examensarbete om dessa appar), det är svårt att veta hur de jobbar, vilka system de jobbar i och hur patientsäkert det är (spelas videos in osv, hur länge sparas det etc), därav använder jag mig inte av dem."
- "Det är fel att ta ut vinst på skattefinansierad vård."
- "Tyvärr lade regionen ned pilotprojektet Doctrin. Fungerade utmärkt i Eda som ett digitalt alternativ, tyckte både patienter och personal."
- "Är otroligt missnöjd med den enda gången jag var i kontakt med digital vård. Läkaren skrev direkt ut en 10 dagars antibiotikakur till mitt barn och det kändes inte rätt i magen. Jag avvaktade 2 dagar tills Vårdcentralen öppnade

och åkte dit - där fick hon en mild salva att smörja med och hon skulle absolut inte ha antibiotika! När jag kontaktade vårdappen ang. detta så vägrade de ta sitt ansvar. Jag är bara glad att jag bestämde mig för att lita på magkänslan och jag kommer aldrig använda den tjänsten igen.”

Frågeställningen

När en patient söker vård hos en så kallad nätläkare får den vårdcentral där patienten är listad betala en kostnad om 500 kr för att täcka upp för den privata vårdappens tjänst. Enligt en artikel i SVT Nyheter Halland var kostnaden för samma tjänst 2016 cirka en miljon medan det under 2018 hade stigit till åtta miljoner kronor. En kraftig ökning alltså. En verksamhetschef på en vårdcentral hävdar att kostnaden är att jämföra med en sjukskötersketjänst och att det finns risker för att konsekvenserna blir allvarliga om det fortsätter i den här stilen. Hallandspolitikerna vill få igenom en lagändring som ska gälla de nätbaserade vårdbolagens avtal med de regioner som de bedriver sin vård igenom och att man bara ska få betala för den vård som ges, inte per samtal.²

Förra året (2019) publicerades en artikel från Västra Götalandsregionen som handlar om privata digitaliserade vårdbesök via vårdappar som KRY och Min Doktor, som är två av de största aktörerna. Kostnaden för det användandet uppkom till cirka 70 miljoner kronor och då gäller det bara den regionen. Västra Götalandsregionens hälso- och sjukvårdsdirektör berättar att trycket på vårdcentraler eller akuten inte har sänkts något men ändå tilltar användandet av vårdapparna.³

På kry.se får man på första sidan information om covid-19 och en beskrivning av hur ett vårdappsbesök går till. De erbjuder förutom läkarvård även hjälp av sjuksköterska, psykolog samt barn- och föräldrastöd (som vänder sig till barn, unga och familjer). Patientavgiften är 0 kr hos KRY,

² Fredrik Magnusson (2019), "Regionpolitiker eniga: Nätdoktorer måste få hårdare regler", SVT Nyheter Halland, 6/11 2019, <https://www.svt.se>. Hämtad 29 april 2020.

³ Magdalena Brander, "Vårdappar kostar miljoner men avlastar inte sjukvården", Sveriges Radio (2019), 30/12 2019, <https://sverigesradio.se>. Hämtad 15 april 2020.

förutom när det kommer till den digitala psykologhjälpen som i en del regioner kostar 100 kr då den kostnaden är baserad på vilken region man bor i. Det som just de erbjuder är vård för både barn och vuxna, dygnet runt. Infektioner, hudbesvär, mag- och tarmbesvär och andra åkommor såsom astma/allergi, hypotyreos, huvudvärk/migrän och ryggskott är exempel på vad man kan få hjälp med via KRY.

Om man behöver ta blodprover eller få remiss kan de även hjälpa till med det och i tre städer har de också en fysisk vårdcentral för sina listade

MYT

Läkarbesök via video kostar mer skattepengar än besök på vårdcentral

Ett läkarbesök via video ersätts idag med 500 kronor inklusive eventuell patientavgift. Den genomsnittliga samhällskostnaden för att producera ett fysiskt vårdbesök ligger på cirka 1700 kronor*. Läkarbesök via video är alltså ett samhällsekonomiskt billigare alternativ än ett fysiskt vårdbesök.

patienter. Hemsidan erbjuder också råd och fakta kring olika sjukdomar och tillstånd. ⁴ KRY svarar även på en del vanliga frågor på sin hemsida och reder ut en del myter. Det här är ett exempel på en av frågorna, en som var aktuell för mitt examensarbete (*Bild 1 nedan*).

Patienterna har visat tydligt att digital vård är attraktivt, det märker man på de ökade kostnaderna för regionerna. Västernorrlands regiondirektör, Hans Wiklund, påtalar att det inte är gratis bara för att man inte behöver betala någon patientavgift i primärvården, vanligtvis ligger den på 200 kr. Genom etablering av nätdoktorer i de regioner som erbjuder gratis sjukvård anser han att det blir en oschysst konkurrens då hemregionen får stå för större del av kostnaden (utomlänsvård). Avgiften är lite olika mellan de olika regionerna men för Västernorrland gäller 650 kr för läkarbesök, 600 kr för kurator/psykolog och de övriga vårdgivarmötena kostar 300 kr. Nätföretaget KRY hävdar som ovan (se Figur 1) att digital vård sänker vårdkostnaderna och att det är billigare med digitalt möte än ett fysiskt. Västernorrland är en

⁴ KRY (u.å.), "Vi hjälper dig, hos dig", <https://www.kry.se>. Hämtad 27 april 2020.

av ett antal regioner som svarar på detta genom att påbörja en utveckling av några digitala vårdtjänster i egen regi. 50 miljoner kronor har satsats på detta och det är beräknat att utvecklas under en treårsperiod. Hans Wiklund menar att det ger bättre kontinuitet och är för patienternas bästa eftersom man kan förbättra kvaliteten genom att kombinera digital vård med fysiska besök allt efter vad situationen kräver. Vilket han anser är en diskussion som behöver tas upp inför det framtida användandet.⁵

Få äldre bland användarna

Svenskarna och internet visar också stora skillnader mellan hur mycket olika grupper använder vårdappar. Flest användare finns bland grupperna höginkomsttagare (17 procent), barnfamiljer (18 procent) och personer mellan 36 och 45 år (20 procent). Bland de äldre, som ofta är mindre rörliga och kanske egentligen är i störst behov av digitala läkarbesök, använder endast 4 procent tjänsten.

(Bild 2 ovan.)

Diskussion och slutsats

Digitaliserad vård innefattar så klart mer än vårdappar men det är bara det jag har valt att ta reda på mer om för det här arbetet. Det här med digitaliserad vård, och vårdappar i stor utsträckning, är högst aktuellt i dagens samhälle. Åsikterna om användandet kring det är dock splittrade. Något som jag snabbt lade märke till när jag började söka uppgifter om de faktiska kostnaderna, var att det inte var helt enkelt att få fram *färska* fakta från tillförlitliga källor. I alla fall inget som jag direkt kände ”den där källan kan jag lita på” men efter en hel del timmar av letande så fick jag till slut fram en del bra (tycker jag) fakta som jag kände att jag kunde använda mig av till det här arbetet och som var anpassade till mina frågeställningar. Metoderna passade mina frågeställningar och mitt tankesätt bra och jag tycker att jag fick svar på det jag ville veta med hjälp av metoderna.

⁵ Anna Beijron (2019), ”Allt fler kontaktar nätläkare – kostnaderna för digitala vårdmöten skenar i region Västernorrland”, SVT Nyheter Västernorrland 23/9 2019, <https://www.svt.se>

Anledningar för användandet

Varför man använder sig av vårdappar har jag förstått beror till stor del av att det är lättillgängligt, smidigt eftersom man inte behöver ta sig till någon specifik plats, för att det är långa köer och många känner att de inte får gehör för sin oro och sina sjukdomar/symtom av primärvården. Alla de här anledningarna kan jag helt och hållet förstå. Digitala vårdappar har även öppet dygnet runt vilket är ett starkt argument för ett fortsatt användande. När vårdcentralen har stängt finns det i många fall (i flera kommuner) bara akuten kvar som alternativ om något händer. Dit tycker jag inte man ska åka i onödan, varken för personalen eller för sin egen del. Men man kanske inte heller vill vänta till nästa dag innan man uppsöker vård, särskilt som man vet med sig att man kanske inte får tid förrän långt senare, eller inte alls om man har otur och det är fullt redan. När det kommer till sina barn är många mycket mer benägna att få snabb hjälp medan man kanske väntar lite längre när det gäller sig själv. Vet att det är så med mig själv och många andra jag känner i alla fall. Man känner ju inte hur det känns i barnets kropp som man gör i sin egen.

Problemet som jag ser det är att jag inte tycker att vi ska ha vinstdrivande vård i Sverige. Och när regionerna får betala avgifter till nätläkarna (utomlänsvård) så måste det tas ur en redan hårt åtstramad budget. Om det blir för mycket pengar som försvinner ut kommer risken vara att man behöver spara in på personal och då kommer väntetiderna att bli ännu längre. Det skulle alltså kunna vara förödande för sjukvården i framtiden om den kraftiga ökningen som man har sett hittills fortsätter stiga på det här sättet.

Bristfällig information

Det är ju lite dåligt med information om vilka symtom som man kan tänkas söka till akuten, eller vårdcentralen, för kan jag tycka och det var det även ett flertal av de som svarat på enkäten som också påpekat. Att regionerna får betala för varje samtal, även om patienten bara blir hänvisad till sin

vårdcentral ändå i slutändan för att de inte kunde hjälpa på distans, känns inte heller rätt. Ger man ingen vård ska man inte heller få pengar anser jag och det har jag även skrivit om i litteraturdelen, se artikeln med regionchef Hans Wiklund ovan.

Allting kan man inte få hjälp för via digital vård och våra tekniska prylar. Har absolut ingenting emot appar i sig tvärtom, har ju till och med använt det en gång själv och var helt klart nöjd efteråt, men jag hade önskat att man kanske ändrade villkoren för de privata vårdapparna så att de inte kunde tjäna pengar på det eller att fler regioner startade egna vårdappar så att man kunde vända sig till sin hemregion istället. Tydliga direktiv för vilken slags vård som man kan söka digital vård för och inte tror jag skulle behövas också. Och kanske skulle det kunna göra en förbättring för de kostnader som finns. Kanske ett sätt skulle kunna vara att avgifterna för den privata digitala vården togs från ett gemensamt konto och att man på så sätt fördelade den mer rättvist över hela landet. Å andra sidan skulle det kunna drabba en del regioner på ett felaktigt sätt också. Det lättaste sättet som jag ser det är att regionerna själva (fler än de som redan har det) satsar mer på digitala vårdappar för att undvika den kostnaden men då återstår kanske ändå problem med bemanning av dessa till exempel. Kanske kunde man hitta en kostnadslösning som ger de privata aktörerna en viss förtjänst men utan att det drabbar regionerna för hårt.

För personer utan bil, människor som är själva hemma med barn, är för sjuka, har långt till vården eller av andra anledningar inte har möjlighet att ta sig dit är digital vård ett bra alternativ. Det verkar dock som att det är flest yngre personer och inte äldre som man kan tycka skulle ha ett stort behov av det, som faktiskt använder sig av det visar, (se bild 2). Troligtvis är det för att yngre personer är uppväxta med tekniska prylar och att man därför känner sig mer bekväm med att använda det.

För lättillgängligt

Tyvärr tror jag att riskerna finns att man med en vård som är så lättillgänglig ringer för minsta lilla. I vissa lägen tror jag att symtomen återgår av sig själva om man har lite is i magen. Om man hade fått det på säg en lördag förmiddag och varit tvungen att vänta till måndag innan man sökt vård så hade man märkt att det inte behövdes någon i många fall är det så det har nog de flesta av oss varit med om. Jag ser hela tiden att folk tipsar varandra om de här apparna på sociala medier, särskilt i mammagrupper, och min åsikt är att det kan vara väldigt bra i vissa lägen men att man kanske ska tänka till lite innan man kastar sig på luren och videochattar med en läkare. När det också marknadsförs som kostnadsfritt för patienten så tänker många att det ju ändå inte kostar något så det skadar inte att ringa men det är ju inte riktigt hela sanningen tyvärr. Det här är ett ämne som kanske borde synas lite mer grundligt. För idén i sig är ju ganska genial faktiskt.

Litteraturförteckning

Artiklar

Beijron, Anna (2019), "Allt fler kontaktar nätläkare – kostnaderna för digitala vårdmöten skenar i region Västernorrland", *SVT Nyheter Västernorrland* 23/9 2019.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/kostnaderna-for-digitala-vardmoten-skenar-i-region-vasternorrland>. Hämtad 30 april 2020.

Brander, Magdalena (2019), "Vårdappar kostar miljoner men avlastar inte sjukvården", *Sveriges Radio P4 Väst* 30/12 2019.

<https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=125&artikel=7375221>. Hämtad 15 april 2020.

Magnusson, Fredrik (2019), "Regionpolitiker eniga: Nätdoktorer måste få hårdare regler", *SVT Nyheter Halland* 6/11 2019.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/halland/regionpolitiker-eniga-natdoktorer-maste-fa-hardare-regler>. Hämtad 29 april 2019.

KRY (u.å.), *Så fungerar det*, <http://www.kry.se/sa-fungerar-det/>. Hämtad 15 maj 2020.

KRY (u.å.), *Vi hjälper dig, hos dig*, <https://www.kry.se/vard-for-dig/>. Hämtad 27 april 2020.

Bilder

1. "Läkarbesök via video kostar mer skattepengar än på besök på vårdcentral", <https://www.kry.se/fakta/myter-och-fakta-om-lakarbesok-via-video/> Skärmsklipp från KRY International AB. Taget av mig 27 april 2020.

2. "En av tio använder vårdappar – äldre ännu inte redo", <https://internetstiftelsen.se/nyheter/en-av-tio-anvander-vardappar-aldre-annu-inte-redo/>, Skärmsklipp från Internetstiftelsen. Taget av mig 30 april 2020.

Bilaga

Min enkät "Digitaliserad vård – vård via app"

"Syftet med den här enkäten är att ta reda på vad den enskilda personen (du) har för erfarenhet av vårdappar såsom Kry, MinDoktor, och Doktor.se. Dina svar är anonyma".

Fråga 1: Har du sökt vård via någon privat vårdapp?

- Ja, en gång
- Ja, flera gånger
- Nej (hoppa till fråga 7 och 8)

Fråga 2: Vad var anledningen till att du kontaktade de?

- Jag var sjuk
- Mitt barn var sjuk
- Jag behövde förnya recept på läkemedel
- Jag behövde sjukintyg
- Annat (du kan skriva in anledningen nedan)

Annat, se ovan

.....

Fråga 3: Varför valde du digital vård istället för att söka vård på plats?

- Tidpunkten
- Långt att åka till närmaste vårdgivare
- Ingen bil och för långt att gå till närmaste vårdgivare
- Hemma själv med barn
- Mitt första val
- Annat (förtydliga nedan om du vill)

Annat, se ovan

.....

Fråga 4: Vilken åkomma sökte du för? Skriv ditt svar nedan (om flera svar skriv dem med komma emellan)

.....

Fråga 5: Hur var bemötandet?

- Mycket bra
- Bra
- Okej
- Inte bra

Fråga 6: Har du/kommer du att vända dig dit igen?

- Ja, jag har vänt mig dit igen och är nöjd med konceptet
- Ja, jag kan absolut tänka mig att vända mig dit igen
- Nej, jag vill hellre träffa en sjuksköterska/läkare på riktigt
- Nej, jag tycker inte om konceptet

Fråga 7. Kostnaden för vårdappar är ungefär 100-250 kr/gång för patienten (beroende på vad man använder för tjänst och vilken vårdgivare man får kontakt med). Patientavgiften som regionen i din hemkommun står för är cirka 500 kr/besök alltså är det vi skattebetalare som står för resten av kostnaden.

Var du medveten om detta? Påverkar det ditt användande något?

- Ja, visste om det sedan innan men mitt användande ändras inte för det
- Ja, visste om det och använder det bara när jag anser att det inte finns något annat val
- Nej, visste inte om det men tror inte jag kommer använda det mer sällan än jag gör nu
- Nej, hade ingen aning om det och kommer endast använda det vid nödfall från och med nu
- Nej, jag hade ingen aning och kommer att sluta använda det från och med nu

- Ja, det är anledningen till att jag inte använder det

Fråga 8. Om din region skulle börja använda sig mer av digital vård på liknande sätt skulle du då välja regionen före privata aktörer?

- Ja, utan tvekan
- Ja, om det var lika bra service/bemötande där
- Vet inte
- Vill inte använda någon vårdapp

Fråga 9. Något du vill tillägga?

.....

.....

.....

.....

Bekräftelsemeddelande:

Meddelande som kom upp efter att de hade besvarat min enkät.

